

Avohakkuualoite nosti esiin tiedepiirien kiistat – Professori arvostelee suomalaista metsäntutkimusta: ”Tiedossa on valtavia puutteita”

Avohakkuihin päättyvästä tasaikäiskasvatuksesta on käytettävissä enemmän tutkimustietoa, koska jatkuvapeitteinen metsänhoito oli lailla kielletty vuoteen 2014.

[KOTIMAA](#) 23.12.2020 12:05

[ESSI LEHTO](#)



Avohakkuualue Harrströmissä 22. elokuuta 2019. Kuvituskuva. © RONI REKOMAA / LEHTIKUVA

EDUSKUNNAN maa- ja metsätalousvaliokunta käsittelee

parhaillaan [kansalaisaloitetta](#) avohakkuiden kieltämisestä valtion metsissä. Avohakkuut

historiaan -nimellä kulkeneeseen aloitteeseen kerättiin vaadittavat 50 000 allekirjoitusta vuonna 2019.

Muun muassa Suomen luonnonsuojeluliiton ja Greenpeacen tukema aloite ehdottaa, että avohakkuut valtion metsissä kielletään. Tilalle ehdotetaan jatkuvapeitteistä metsänhoitoa, jossa metsästä poistetaan kerrallaan vain osa puista.

Valtio omistaa noin neljänneksen Suomen talousmetsistä.

Avohakkuisiin johtava tasaikäiskasvatus oli käytännössä ainoa sallittu metsänhoitotapa Suomessa vuoteen 2014, jolloin metsälaki uudistettiin. Niin kutsuttu harsinta, eli vain arvokkaimpien puiden poistaminen, kiellettiin toisen maailmansodan jälkeen, koska puuta piti tuottaa tehokkaammin teollisuuden tarpeisiin.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton MTK:n tekemän [kyselyn](#) mukaan jatkuvapeitteistä metsänhoitoa on kokeillut noin kolmannes yksityisistä metsänomistajista. Myös muiden metsänkäsittelytapojen, kuten yläharvennusten ja poimintahakkuiden, kokeileminen on lisääntynyt. MTK:n kyselyssä puolet vastanneista metsänomistajista kertoi, ettei ole metsälain uudistuksen jälkeen muuttanut metsänhoitotapojaan.

ALOITTEEN KÄSITTELY maa- ja metsätalousvaliokunnassa herätti keskustelua lokakuussa, kun sen takana olevat ympäristöjärjestöt [epäilivät](#), ettei valiokunnan asiantuntijakuulemiseen ole kutsuttu jatkuvapeitteisen kasvatuksen tutkijoita. Myöhemmin kävi ilmi, että asiantuntijoista kaksi on tutkinut myös jatkuvapeitteistä kasvatusta. Lisäksi maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoitti, että se aikoo kuulla vielä lisää asiantuntijoita. Valiokunnan puheenjohtaja kansanedustaja **Anne Kalmari** (kesk) lupasi jo marraskuussa 2019 eduskunnan lähetekeskustelussa aloitteelle monipuolisen käsittelyn. Eduskunta ei ole julkaissut kaikkia valiokunnan pyytämiä lausuntoja, koska asian käsittely on kesken. Luonnonvarakeskus Luke on kuitenkin julkaissut omien asiantuntijoidensa [lausunnot](#). Kaikkien viiden lausunnon johtopäätös oli, ettei yksittäisen metsänhoitomenetelmän kieltäminen ole perusteltua. Päätelmää asiantuntijat perustelivat muun muassa metsien uudistumisen hidastumisella, metsätuhojen leviämällä ja hiilensidontakyvyn heikkenemisellä.

ETENKIN HIILIVARASTOJEN karttuminen eri metsänhoitomenetelmissä on herättänyt keskustelua. Luken tutkimusprofessori **Hannu Ilvesniemi** totesi [lausunnossaan](#), että hiiltä kertyy metsämaahan sitä enemmän, mitä enemmän puusto kasvaa. Ilvesniemi on kertonut johtopäätöksensä perustuvan 1980- ja 2000-luvuilla tehdyn biosoil-tutkimukseen. Itä-Suomen yliopiston kasviekologian yliopistotutkija **Teemu Tahvanainen** [kiisti](#) päätelmän Twitterissä ja kirjoitti, että oikeasti biosoil-tutkimuksen näytteistä voidaan päätellä, että hiilinielu pienenee avohakkuun jälkeen. Tahvanainen myös arveli, että Ilvesniemen päätelmät

perustuvat Helsingin yliopiston metsätieteiden laitokselle vuonna 2012 tehtyyn pro gradu -työhön eivätkä aineiston viimeisimpään tutkimusanalyysiin.

Ilvesniemi vahvistaa *Suomen Kuvalehdelle*, että havainnon taustalla on kaksi pro gradu -työtä, jotka tehtiin osana biosoil-hanketta. Ilvesniemen mielestä havainto on nyt saanut suhteettoman paljon huomiota.

”Varmaan siinä on taustalla jokin muu syy kuin asia. Haetaan perusteluita, että joku näkökulma otettaisiin.”

Tahvanainen puolestaan kokee, että johtopäätöksen taustalla olevat tutkimustulokset on tarkastettava, jos aloitteelle todella halutaan tasa- ja monipuolinen eduskuntakäsittely.

”Haluaisin huomauttaa, että Ilvesniemen esille tuoma tulos on aiheuttanut otsikoita, joissa lukee, ettei avohakkuu vaikuta metsämaan hiilivarastoon tai -nieluun, vaikka kaikki muu tutkimus sanoo toisin. Asian pallottelussa edestakaisin epämääräisillä tulkinnoilla ei ole mitään järkeä. Se vain hävittää järkevän keskustelun yhteiskunnasta.”

ON SELVÄÄ, että jatkuvapeitteisestä metsänhoidosta on vähemmän tutkimusta, koska menetelmä oli Suomessa kielletty useiden vuosikymmenten ajan.

Helsingin yliopiston metsäekonomian professorin **Olli Tahvosen** mielestä suomalainen metsätutkimus on huonosti valmistautunut lakialoitteeseen avohakkuiden kieltämisestä.

”Suomessa tutkimus on voimakkaasti avohakkuumallin takana. Tiedossa on valtavia puutteita.”

Toisin kuin Luken asiantuntijat totesivat, Tahvosen mukaan jatkuvapeitteinen metsänhoito näyttää torjuvan ilmastonmuutosta avohakkuita paremmin. Hänen mielestään pelkästä hiilen varastoinnista puhuminen on yksipuolista ja voi johtaa siihen, että keskustelu metsänhoitomenetelmistä ymmärretään väärin.

Myös Tahvosen mielestä valiokunnan valitsemien asiantuntijoiden joukosta puuttuivat asiantuntijat, jotka ovat tutkineet jatkuvaa kasvatusta muita seikkaperäisemmin. Hän ihmettelee, miksi maa- ja metsätalousvaliokunta pyysi alun perin asiantuntijalausuntoa yksittäisten asiantuntijoiden sijaan Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteelliseltä tiedekunnalta.

”Helsingin yliopistossa ei asiantuntijapyyntöä osoitettu asiaa eniten tutkineille henkilöille, vaan lausuntoja koottiin esittämään laaja joukko eläkkeellä olevia tutkijoita myöten.”

Tahvosen mielestä asiantuntijavalinta poikkesi tavanomaisesta ja sai aikaan sen, että moni asiantuntija tyrmäsi aloitteen oman erityisalansa pienen yksityiskohdan perusteella.

YKSIPUOLISTEN näkökulmien sijaan tutkijoiden ja asiantuntijoiden pitäisi Tahvosen mukaan hyödyntää monitieteistä tutkimusta, joka yhdistää tarkastelussa talouden, ekologian ja ilmastokysymykset.

Tahvosen mielestä valinta eri metsänhoitomenetelmien välillä ei voi olla kahtiajakoinen. ”Luonnonvarojen taloustieteessä, jota edustan, hyväksytään molemmat vaihtoehdot ja monitieteisillä malleilla arvioidaan, kumpi on missäkin tilanteessa parempi. Metsien hoitaminen ilman avohakkuuta näyttää paljon kannattavammalta kuin Suomessa on 70:een vuoteen uskottu.”

Tahvosen mukaan metsäteollisuus ja sen tarvitsemat helposti hallittavat puuvirrat ovat vuosikymmeniä dominoineet suomalaista metsäntutkimusta. Siksi hän toivoo, että metsäntutkimuksen riippumattomuus vahvistuisi tulevaisuudessa.

”Jatkuvapeitteisen metsänhoidon riippumatonta ja ideologioista vapaata tutkimusta haittaa se, että on olemassa vain muutamia sopivia malleja usean puulajin luontaisesti uudistuvista metsistä, ja niissäkin on suuria epävarmuuksia.”

Tahvonen huomauttaa, että moni suomalainen pitää esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjumista ja luonnon monimuotoisuuden suojelua tärkeänä. Hänen mielestään kansalaisaloite tulisi ottaa vakavasti, koska suomalaiset suhtautuvat kriittisesti avohakkuisiin ja valtion metsissä tulee ottaa huomioon muitakin tavoitteita kuin puuntuotanto. Siksi Tahvonen ajattelee, että vanhakantaiseen kuutiotuotantoon jumiutuminen on riski metsätaloudelle ja -teollisuudelle.

”Suomella voisi olla mahdollisuus nykyisestä poikkeavaan aivan erilaiseen rooliin metsänhoidon, ilmastonmuutoksen torjunnan ja monimuotoisuuden yhdistämisessä.”

TAHVONEN USKOO, että kaikki aloitetta kommentoineet eivät ole lukeneet tekstiä. Hän huomauttaa, että tekstissä on kohta, jossa ehdotetaan, että avohakkuukiellosta voi poiketa erityisestä syystä. Jos metsätaloudesta saadut tulot halutaan pitää mahdollisimman korkeina, yksi poikkeus voisivat olla Etelä- ja Keski-Suomen männiköt, joiden hoitamista jatkuvapeitteisinä nykyisten mallien avulla tehty tutkimus ei Tahvosen mukaan kiistattomasti tue.

”Männyt ovat valopuita, jotka eivät peitteellisessä metsässä välttämättä uudistu. Lapin männiköiden kohdalla tilanne kuitenkin näyttää toiselta.”

Puheenjohtaja **Harri Hölttä** aloitetekstiä mukana tekemässä olleesta Suomen luonnonsuojeluliitosta sanoo, että poikkeuksilla ei tarkoitettu männiköitä. Hänen mukaansa avohakkuut mahdollistavia poikkeuksia voisivat olla esimerkiksi hyönteisten tai sienten aikaansaamat tuhot.

”Ehkä meidän olisi pitänyt lakitekstiin avata enemmän, mitä poikkeukset voivat olla. Se olisi ollut selkeämpää, eikä olisi tullut puheita, että tämä on tällainen täyskielto, vaan pääsääntö, josta on perusteltuja poikkeuksia.”